

El llibre que va tornar a la biblioteca gairebé cent anys després

Un matí qualsevol, una dona va baixar del tren a l'estació de Tortosa amb un únic propòsit. Venia de Barcelona i portava a les mans un llibre que havia estat del seu pare, tortosí. L'havia conservat durant anys com un petit tresor familiar, però havia arribat el moment de tornar-lo allà on creia que sempre havia d'haver estat.

Quan el personal de la Biblioteca Marcel·lí Domingo el va obrir, va descobrir un detall que els va emocionar. A la primera pàgina hi havia estampat el segell de la Biblioteca Marcel·lí Domingo. No de l'actual, inaugurada el 2006, sinó de la biblioteca que la ciutat havia projectat crear l'any 1931 i que mai no va arribar a obrir les portes.

Aquell llibre havia sobreviscut a gairebé un segle d'història. Havia travessat una guerra, una dictadura i diverses generacions. I, d'alguna manera, també havia esperat pacientment que el somni que representava acabés fent-se realitat.

Poques històries expliquen millor què significa celebrar avui els vint anys de la Biblioteca Marcel·lí

Domingo.

Perquè aquest aniversari no parla només de dues dècades d'un equipament cultural. Parla d'un projecte que, en realitat, va començar gairebé cent anys enrere.

L'any 1931, en plena Segona República, Tortosa vivia un moment d'il·lusió col·lectiva. La ciutat es va mobilitzar per crear una biblioteca pública dedicada a Marcel·lí Domingo. Es van organitzar campanyes de donació de llibres i molts ciutadans van aportar exemplars perquè aquell projecte fos possible. Cada llibre donat era una manera de dir que la cultura havia de pertànyer a tothom.

La guerra, però, va interrompre aquell impuls. El projecte va quedar estroncat abans de néixer i aquell somni va restar adormit durant dècades.

Però els somnis col·lectius tenen una estranya capacitat de resistència. De vegades només necessiten temps.

Quan l'any 2006 la Biblioteca Marcel·lí Domingo va obrir finalment les portes, probablement pocs recor-

daven aquell primer intent. Sense saber-ho del tot, la ciutat estava reprenent un fil que havia quedat interromput tres quarts de segle abans.

Vint anys després, la biblioteca és molt més que un edifici ple de llibres. És un espai on han crescut milers de lectors, on s'han creat amistats, on s'han compartit històries, on infants, joves i gent gran han trobat un lloc per llegir, aprendre, conversar i sentir-se part d'una comunitat.

En dues dècades hi han crescut milers de lectors. Hi ha infants que hi van arribar de la mà dels pares i que avui hi entren sols. Hi ha persones que hi han descobert la lectura després de jubilar-se. Famílies que han convertit la Bebeteca en una ciutat habitual. Clubs de lectura que han acabat sent grups d'amics. Autors que hi han presentat el primer llibre i d'altres que hi han tornat una vegada i una altra.

També hi ha hagut dies petits. Aquells que no surten a les fotografies ni fan titulars. La conversa amb algú que buscava un llibre i va acabar trobant-ne un altre. L'estudiant que va preparar uns exàmens entre

aquestes parets. El lector que va demanar una recomanació perquè necessitava començar de nou. Les caixes de llibres que entren i surten constantment, portant històries d'altres biblioteques i fent que la lectura no conegui fronteres. És aquesta suma de moments quotidians la que acaba construint una biblioteca.

Per això, quan es parla dels vint anys de la Marcel·lí Domingo, en realitat es parla d'una comunitat. Una comunitat formada pels lectors, pels voluntaris, pels autors, pels mestres, pels infants, pels avis que expliquen contes als nets, pels professionals que hi han treballat des del primer dia i també per aquells que ja no hi són però que hi van deixar una part del seu temps i del seu entusiasme.

Les biblioteques solen mesurar-se en metres de prestatgeries, en nombre de llibres o en préstecs anuals. Tot això és important. Però hi ha una altra manera de comptar-les.

Es compten en persones. En les amistats que hi neixen. En les converses que hi comencen. En les vocacions que hi desperten. En els silencis compartits. En la confiança

Irene Prades Ginovart
directora de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa.

que genera saber que sempre hi haurà algú disposat a ajudar-te a trobar el llibre que necessites, malgrat que tu mateix encara no sàpigués quin és.

Aquella dona que un matí va pujar a un tren des de Barcelona no només retornava un llibre. Sense saber-ho, retornava una part de la memòria de la ciutat.

I aquell gest senzill resumeix millor que cap discurs el sentit d'aquest aniversari: els llibres poden esperar dècades. Els edificis poden trigar anys a aixecar-se. Però quan un poble creu en la cultura, els somnis sempre acaben trobant el camí de tornada a casa.